

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การสร้างอัตลักษณ์ผู้หญิงลาวโดยรัฐบาลสาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาวตั้งแต่ ค.ศ. 1975 ถึงปัจจุบัน

ผู้เขียน

นางสาว สมหมาย ศรีบุญเอื้อง

ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สตรีศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ศาสตราจารย์สายชล สัตยานุรักษ์

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การประกอบสร้างอัตลักษณ์ผู้หญิงลาว โดยรัฐบาลสาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาวตั้งแต่ ค.ศ. 1975 จนถึงปัจจุบัน มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ (1) เพื่อ
ศึกษาบทบาทในการสร้างความหมาย “ความเป็นผู้หญิงลาว” โดยรัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาว (2) เพื่อศึกษาถึงปฏิกริยาของผู้หญิงลาวในสถานภาพ ชาติพันธุ์ และวัยที่แตกต่างกัน
ต่ออัตลักษณ์ผู้หญิงลาวที่ได้รับการสร้างขึ้น โดยรัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ผู้ศึกษาใช้วิธีการวิเคราะห์หว่าทกรรมโดยการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการ
สัมภาษณ์ เอกสารสำคัญที่ใช้ ได้แก่ เอกสารราชการ วรรณกรรม บทเพลงและสิ่งพิมพ์อื่นๆ ส่วน
การสัมภาษณ์นั้นใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยสัมภาษณ์
ผู้หญิงลาวหลากหลายกลุ่มที่อาศัยอยู่ในนครหลวงเวียงจันทน์ โดยคำนึงถึงความแตกต่างในด้าน
อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ การศึกษา ชาติพันธุ์ และวัย แล้วจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้มุมมอง
แบบสตรีนิยม

ผลการศึกษาพบว่า ในช่วง ค.ศ. 1975-1985 (พ.ศ. 2518-2528) รัฐบาลสาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาวเน้นการสร้างชาติตามอุดมการณ์สังคมนิยมที่ให้ความสำคัญแก่ความ
เสมอภาค จึงพยายามทำให้ผู้หญิงลาวสำนึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของชาติลาวที่มีความเสมอภาคกับ
ผู้ชาย และทำหน้าที่เคียงบ่าเคียงไหล่กับผู้ชายในการทำให้ชาติลาวมีเอกราช ความมั่นคง และความ
เจริญก้าวหน้าตามแนวทางสังคมนิยม โดยผู้หญิงลาวถูกประกอบสร้างให้เป็นผู้ที่มีน้ำใจรักชาติ
เสียสละเพื่อส่วนร่วม ขยันขันแข็งในการออกแรงงาน ขณะเดียวกันก็มี “ความบริสุทธิ์ผุดผ่อง” มี
กิจกรรมรยาทสุภาพอ่อนหวานและรักษามรดกวัฒนธรรมอันดีงามของชาติลาวซึ่งทำให้ชาติลาวมี
ลักษณะเฉพาะหรือ “เอกลักษณ์” ต่างจากชาติอื่นๆ ที่คนลาวสามารถภาคภูมิใจในชาติของตนเองได้
อย่างแท้จริง

ในปี ค.ศ.1986 (พ.ศ. 2529) รัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวประกาศใช้นโยบายจินตนาการใหม่ โดยเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาประเทศมาเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่ให้ความสำคัญแก่ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งทำให้เกษตรกรกรรมเชิงพาณิชย์ อุตสาหกรรม และการค้า รวมทั้งอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของชาติลาวเป็นอย่างมาก นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา รัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้เปลี่ยนมาเน้นให้ผู้หญิงลาว “มีการพัฒนาตนเอง ยกกระดานการศึกษา วิทยาศาสตร์ และมีความรู้รอบตัวให้ดีขึ้น” ซึ่งจะเห็นได้จากเปลี่ยนคำขวัญ “3 ดี 2 หน้าที่” เป็น “3 ดี” และ “ข้อแข่งขัน 3 ดี” การนิยามผู้หญิงลาวในยุคจินตนาการใหม่นี้ได้สร้างความหมายของ “ความเป็นผู้หญิงลาว” ที่ “ทั้งเก่งและสวย” กล่าวคือมีความเก่งในแง่ที่มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาตนเองและประเทศชาติ พร้อมกันนั้นก็มีความสวยจากแต่งกายแบบ “นุ่งซิ่น เบี่ยงแพร เก้าผม” และมีกริยามารยาทสุภาพอ่อนหวาน โดยรักษจารีตประเพณีต่าง ๆ ตลอดจนมรดกทางศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของชาติลาวให้ดำรงอยู่อย่างมั่นคงตลอดไป อุตลักษณ์ผู้หญิงลาวเช่นนี้จะทำให้ผู้หญิงลาวมีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจและดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

แม้ว่าการนิยามอตุลลักษณ์ของผู้หญิงลาว โดยรัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวจะทำให้ผู้หญิงชาติพันธุ์ต่าง ๆ ต้องพยายามปรับตัวให้เข้ากับกระแสชาตินิยมลาว เช่น การปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการแต่งกาย และการผลิตสินค้าที่ใช้ทุนวัฒนธรรมของลาว เช่น การทอผ้าเพื่อขายให้แก่ผู้หญิงลาวและนักท่องเที่ยวต่างชาติ อย่างไรก็ตาม กระแสโลกาภิวัตน์ที่เน้น “ความทันสมัย” แบบตะวันตก ญี่ปุ่น เกาหลี และไทย ได้ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของผู้หญิงในสังคมลาวอย่างมาก เห็นได้ชัดว่ารัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวไม่สามารถกำหนดอตุลลักษณ์ของผู้หญิงลาวได้อย่างเบ็ดเสร็จสมบูรณ์ ดังปรากฏว่าผู้หญิงลาวแสดงออกหรือมีพฤติกรรมทางสังคมที่ไม่สอดคล้องกับอตุลลักษณ์ของ “ผู้หญิงลาว” ที่รัฐบาลสร้างขึ้น เห็นได้ชัดจากการแต่งกายซึ่งผู้หญิงทุกชั้น ทุกชาติพันธุ์ และทุกวัยจะแต่งกายแบบลาวเฉพาะในบางบริบทเท่านั้น แต่เมื่ออยู่นอกพื้นที่ที่รัฐแสดงออกซึ่งอำนาจในการควบคุมได้ พวกเธอก็จะเลือกแต่งกายตามที่พวกเธอเห็นว่า “เหมาะสม” กับชีวิตประจำวันที่กำลังเปลี่ยนไป ดังนั้น ในการกำหนดนิยามอตุลลักษณ์จึงอยู่ในแหล่งอื่นๆ ด้วย เช่น ในมโนทัศน์เรื่อง ความทันสมัยและตลาด

Thesis Title	Construction of Lao Women's Identity by the Government of Lao People's Democratic Republic Since 1975 to the Present
Author	Ms. Sommay Sibounheuang
Degree	Master of Arts (Women's Studies)
Thesis Advisor	Professor Saychol Suttayanulauk

Abstract

The study entitled "Construction of Lao Women's Identity by the Government of Lao People's Democratic Republic Since 1975 to Present" has 2 objectives: 1) it aims to study the roles of the government of Laos People's Democratic Republic in the construction of "Lao femininity." 2) it aims to study the various reactions of Lao women, characterized by the differentiation of status, ethnicity, and age, toward Lao women identity constructed by the Lao government.

The researcher uses discourse analysis method by collecting data from documents and interviews. The important documents used in this research are official documents, literatures, songs, and publications. For the interview, the researcher uses formal and informal in-depth interview techniques to collect data from various groups of Lao women, who reside in Vientiane Capital, by considering the differences in their works, economic status, education, ethnicity, and age. In the end, all data are analyzed through feminist perspectives.

The study reveals that during 1975-1985 (BE 2518-2528) the government of Laos People's Democratic Republic used socialist ideology which emphasizes on equality in the construction of the nation. Thus, the government persuaded Lao women to accept that they were a part of Lao nation, equal to men and worked along with their male counterparts to created the affluent, independent, and modern socialist Laos. Lao women have been constructed to work hard, love their nation, and self-sacrificed. They have to be "pure" and have good manner. They are the guardian of Lao culture. The construction of these qualities of Lao women made Laos

unique from other countries. Laos people have been told to be truly proud of their nation because the “uniqueness” created by Laos women.

In 1986 (BE 2529), the government of Laos People’s Democratic Republic declared “New Imagination Policy” which changed the country’s development path to capitalist economic development emphasized on economic growth. Thus, commercialized agriculture, industry, trade and travelling became crucial to Laos’s economy. Since then, the government of Laos People’s Democratic Republic has changed the definition of women. The women have been defined as “those who develop themselves to lift their education on science and general knowledge”; this could be seen in the changing mottos from “3 good 2 duties” to “3 good 3 competitions.” The definition of Lao women in the new imagination era created the meaning of being Lao women as “able and pretty”. In this circumstance, being able means the women have knowledge and skill to develop her-self and the country. While prettiness means dressing in Laos style “Noung Sin Bieng Pare and Kout Phom” and acting with good manner to sustain Laos tradition and cultural heritage. The abovementioned identity of Lao women has given them roles in economic development and attracting visitors

The definition of Lao women identity created by the government of Laos People’s Democratic Republic has forced women from various ethnic groups to conform to Lao nationalism. Some ethnic women have to change their ways of lives especially in dressing and the production of cultural products such as selling clothes to Lao women and foreign visitor. However, the globalization which brings western, Japanese, Korean and Thai version of modernity tremendously affects Lao women behavior in various manners. Therefore, the government cannot monopolize the power to define Lao women actual identities. Lao women do not always perform their social behavior according to Lao women identity constructed by the government. It can be seen clearly in dressing; women from all background i.e. ethnicity, classes, and generations, dress in Lao style only in some certain context. Outside of government controlled spaces, they dress the way they deem “proper” for their ever changing everyday life. Hence, the power to define identity also resides in other sources such as the concept of modernity as well as market.